

небагато знизити тиск на темпи росту економік, що розвиваються, полегшуючи проблемним банкам доступ до позикових коштів, що дасть можливість їм зосередитися на кредитуванні економіки, а не на негайному зниженні рівня власного боргу [5].

Поглиблення процесу глобалізації супроводжується також і зростанням ролі ТНБ, що представляють собою сьогодні великі багатопрофільні фінансово-банківські холдинги, що розташовують широкою мережею закордонних дочірніх підрозділів і філій. На початку 2011 р. активи, контрольовані 20 найбільшими у світі ТНБ, склали більше 36 трлн. дол. США або більше 60% світового ВВП. ТНБ безпосередньо й через свої підрозділи здійснюють закордонну діяльність у світі. Акумуляуючи й перерозподіляючи між країнами величезну масу грошового капіталу, вони впливають на збільшення його обсягу й напрямку міжстранового руху, динаміку курсів валют і інших фінансових активів.

Але необхідно відзначити, що зайва концентрація фінансового капіталу ТНБ в умовах світової фінансової кризи негативно вплинуло на стан світової банківської системи. Так, у США на частку 25 найбільших фінансових інститутів доводиться 57% сукупних активів. Це досить високий рівень, що зберігається незважаючи на поступову деконцентрацію (20 років тому ця величина становила 66%). На частку п'яти найбільших банків у США доводиться 23%, у Японії – 24%, у Британії – 38%, у Російській Федерації – 48% сукупних активів. Четвірка найбільших китайських держбанків практично повністю контролює банківський сектор КНР.

В умовах кризи державам треба було рятувати великі банки й фінансові компанії щоб уникнути катастрофічних наслідків для всієї світової економіки.

Висновки. Аналіз стану міжнародної банківської діяльності показав, що в 2011 році не відбулося поліпшення її основних показників і без втручання державних регуляторів у її процеси - вихід із кризи неможливий. На сьогоднішній день, державне регулювання банківської діяльності проявляється в жорсткості вимог до банків відносно структури їхніх активів, показників ліквідності, розміру власного капіталу, а також введення обов'язкового страхування внесків. Вимоги дотримання стандартів банківської діяльності буде сприяти зниженню частки вкладень, яким властивий високий ризик при низькій ліквідності, а підвищенні вимог до мінімального розміру власного капіталу банків, що залучають кошти населення, підвищить рівень надійності всієї банківської системи.

Крім того, необхідно ввести відповідальність регуляторів різних країн при порятунку великого транснаціонального банку, тому що неузгоджені дії сприяють формуванню умов посилюючих ризик кризових потрясінь і дестабілізації глобальних і національних фінансових ринків.

Таким чином, глобалізація світової економіки й фінансових ринків привели до істотних змін в умовах розвитку міжнародної банківської діяльності й підвищили потребу посилення міжнародного співробітництва з метою усунення факторів впливу світової фінансової кризи.

Джерела та література:

1. Доклад МВФ. World Economic Outlook Update. 2012. January : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/update/01/>
2. Доклад Групи Всесвітнього банку. Global Economic Prospects 2012. January : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_current/2012wesp_prere1.pdf .
3. Минин Б. В. Новые планы «Группы 20» по обеспечению устойчивого роста и стабильности мировой экономики / Б. В. Минин, Л. Г. Таранкова // Деньги и кредит. – 2012. – № 3. – С. 34-38.
4. Ершов М. В. Мир в посткризисных условиях – новые проблемы / М. В. Ершов // Деньги и кредит. – 2012. – № 1. – С. 48-53.
5. Гейтнер: шаги мировых ЦБ по увеличению долларовой ликвидности позволят сократить риски : [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.banki.ua/news/lenta/?id=134949>

Турило А.А.

УДК 65.014

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА РІВНІ ПІДПРИЄМСТВА І ЙОГО СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

В економічній літературі досить широко використовується поняття «економічне зростання» [1, 2, 3]. При цьому, терміну «економічний розвиток» або взагалі не приділяється увага [3], або зазначається його другорядне значення (у порівнянні з економічним зростанням) [2]. На нашу думку, такий підхід є методологічно невірним.

Для обґрунтування своєї точки зору, спочатку розглянемо тлумачення загальних філософсько-природничих категорій «розвиток» і «зростання». Так під розвитком розуміють, направлену, закономірну зміну матеріальних і ідеальних об'єктів [4], тоді як під зростанням – процес збільшення будь-якої якості з часом [5]. Виходячи з вище наведеного, можна зробити висновок, що розвиток більш емна категорія, оскільки зміна об'єкту може відбуватися за різними векторами, одним з яких є зростання. При чому саме воно є пріоритетним напрямком розвитку.

Як видно з рисунку 1, кожен період, що визначений за базу оцінки, може характеризуватися певним видом економічного розвитку підприємства (ЕРП). Слід зазначити, що такий період найчастіше дорівнює календарному року (кварталу, місяцю). Суміжні базові (календарні) періоди з однаковим видом

економічного розвитку можна об'єднати, наприклад, в локальні періоди економічного розвитку, сукупність яких характеризуватиме економічний розвиток підприємства у загальному досліджуваному періоді.

де: ПЕРП – показник, що вимірює рівень економічного розвитку підприємства;

ЕРП₁, ЕРП₂, ЕРП₃, ЕРП₄, ЕРП₅, ЕРП₆, ЕРП₇, ЕРП₈ – види економічного розвитку підприємства, згідно з визначеною класифікацією, в періодах, що визначені за базу оцінки;

Л₁, Л₂, Л₃, Л₄, Л₅, Л₆ – локальні періоди економічного розвитку підприємства, які визначаються в залежності від виду ЕРП.

Рис. 1. Визначення тенденції економічного зростання підприємства в періоді, що досліджується.

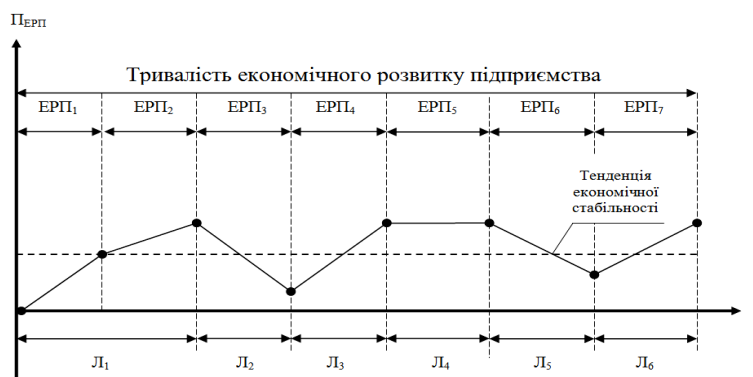
Локальний період Л₁ характеризується економічним зростанням на протязі двох календарних періодів, при цьому у другому періоді відбулося зниження темпів економічного зростання у порівнянні з першим ($\Pi_{ЕРП1} > \Pi_{ЕРП2}$). У локальному періоді Л₂ спостерігається стабільність показника економічного розвитку підприємства. Ситуація в локальному періоді Л₃ свідчить про недостатню ефективність менеджменту на підприємстві або вплив серйозних зовнішніх чинників на його діяльність, бо відбулося значне зниження показника, що характеризує рівень економічного розвитку підприємства, воно негативно вплине за загальну тенденцію економічного розвитку. Основна увага керівництва повинна бути зосереджена на тому, щоб не допустити на підприємстві таких спадів, оскільки вони несуть пряму загрозу стабільності, і можуть призвести до кризи та повної ліквідації підприємства. Період Л₄ характеризується стрімким зростанням показника економічного розвитку. Це означає, що підприємству вдалося нейтралізувати загрозу, яка мала місце в попередньому періоді (Л₃). Локальні періоди Л₅ та Л₆ характеризуються відповідно стабільністю та зростанням показника економічного розвитку підприємства. В цілому за період що досліджується, загальна тенденція характеризує зростання рівня економічного розвитку підприємства.

Тенденція економічного зростання є пріоритетною для будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки. Утримання тієї чи іншої тенденції розвитку є одним з найголовніших завдань, які ставляться перед керівниками підприємства, а шляхи та засоби для забезпечення даної динаміки повинні закладатися в стратегію підприємства. І чим вище темп зростання економічного розвитку підприємства, тим вище буде рівень конкурентоспроможності і кінцевих результатів на підприємстві.

На рисунку 2 представлено підходи до визначення тенденції економічної стабільності. Незважаючи на те, що дана тенденція не є негативною, вона не є пріоритетною для підприємства. Але є випадки, коли така тенденція розглядається як позитивна. Наприклад, якщо підприємство займає лідируючі позиції в галузі та значно випереджає своїх конкурентів, володіє вагомою долею ринку, або взагалі є монополістом. В такому випадку, коли можливості зростання обмежені або вичерпані, конкуренти не загрожують, підприємство націлене на утримання своїх позицій, а економічний розвиток матиме тенденцію стабільності.

Як видно з рисунку 2, у локальних періодах спостерігалися різні види економічного розвитку: зростання (Л₁, Л₃, Л₆), стабільність (Л₄), спад (Л₂, Л₅). Але в сукупності за досліджуваний період, рівень економічного розвитку підприємства не змінився, тобто має місце тенденція економічної стабільності.

На рис. 3 наведено приклад тенденції економічного спаду, вона свідчить про неефективний менеджмент на підприємстві, котрий не в змозі розробити та впровадити ефективні заходи, направлені на забезпечення економічного зростання підприємства. Як видно з графіку, у локальному періоді Л₃ відбувається поступове зниження показника, який характеризує економічний розвиток підприємства, що призводить до виникнення кризи на підприємстві (Л₃, Л₄). В локальному періоді Л₅ спостерігається збільшення збитковості, що призводить до банкрутства та подальшої ліквідації підприємства через неможливість відновлення нормального його функціонування (Л₆).

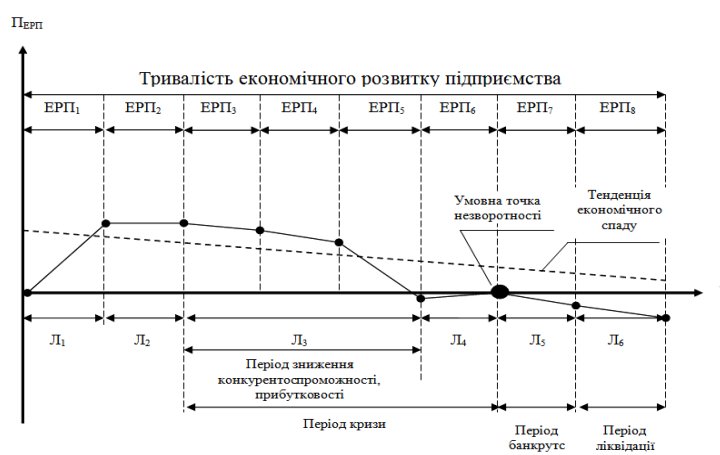

де: $P_{ЕРП}$ – показник, що вимірює рівень економічного розвитку підприємства;

$ЕРП_1, ЕРП_2, ЕРП_3, ЕРП_4, ЕРП_5, ЕРП_6, ЕРП_7, ЕРП_8$ – види економічного розвитку підприємства, згідно з визначеною класифікацією, в періодах, що визначені за базу оцінки (як правило для підприємства, це календарний рік);

$Л_1, Л_2, Л_3, Л_4, Л_5, Л_6$ – локальні періоди економічного розвитку підприємства, які визначаються в залежності від виду ЕРП.

Рис. 2. Визначення тенденції економічної стабільності підприємства в періоді, що досліджується.

де: $P_{ЕРП}$ – показник, що вимірює рівень економічного розвитку підприємства;

$ЕРП_1, ЕРП_2, ЕРП_3, ЕРП_4, ЕРП_5, ЕРП_6, ЕРП_7, ЕРП_8$ – види економічного розвитку підприємства, згідно з визначеною класифікацією, в періодах, що визначені за базу оцінки (як правило для підприємства, це календарний рік);

$Л_1, Л_2, Л_3, Л_4, Л_5, Л_6$ – локальні періоди економічного розвитку підприємства, які визначаються в залежності від виду ЕРП.

Рис. 3. Визначення тенденції економічного спаду підприємства в загальному періоді, що досліджується.

Також можна визначити умовну точку незворотності, минувши яку, підприємство вже не в змозі самостійно вийти з кризового стану та відновити повноцінне функціонування.

Будь-яке підприємство не застраховане від застою або зниження рівня економічного розвитку в короткостроковому періоді. Це можуть спричинити як зовнішні, так і внутрішні чинники. Тому в дослідженнях важливо визначити тенденції економічного розвитку підприємства.

Кожен тип економічного розвитку характеризує направлену, закономірну зміну певного об'єкту і повинен мати власну систему показників та критеріїв, які б найбільш точно характеризували ефективність даного процесу. Зв'язок між ними такий, що в основі показників економічного розвитку країни, регіону або галузі повинні лежати показники економічного розвитку підприємства.

Таким чином, представлені в даній роботі результати дозволяють більш системно і обґрунтовано підходити до оцінки і розкриття сутності економічного розвитку підприємства

Джерела та література:

1. Макконел К. Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконел, С. Л. Брю. – К. : Хагар – Демос, 1993. – 785 с.
2. Липсиц И. В. Экономика : учеб. / И. В. Липсиц. – М. : ОМЕГА-Л, 2007. – 676 с.
3. Шараев Ю. В. Теория экономического роста : учеб. пособие для вузов / Ю. В. Шараев; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М. : Изд. Дом ГУ ВШЭ, 2006. – 254 с.
4. Коротаев А. В. Законы истории. Математическое моделирование развития Мир-Системы. Демография, экономика, культура / А. В. Коротаев, А. С. Малков, Д. А. Халтурина. – 2-е изд. – М. : УРСС, 2007.
5. Биологический энциклопедический словарь / гл. ред. М. С. Гиляров. – М. : Советская энциклопедия, 1986. – 831 с.